Πέμπτη 24 Νοεμβρίου 2022

P9_TA(2022)0421

Έκβαση του εκσυγχρονισμού της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 24ης Νοεμβρίου 2022 σχετικά με την έκβαση του εκσυγχρονισμού της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας (2022/2934(RSP))

(2023/C 167/10)

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

— έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τον Χάρτη Ενέργειας (ΣΧΕ) που υπογράφηκε το 1994 και τέθηκε σε ισχύ το 1998,

— έχοντας υπόψη τη διαδικασία εκσυγχρονισμού της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας, η οποία ξεκίνησε το 2017, καθώς και τη σχετική πρόταση της ΕΕ,

— έχοντας υπόψη τη συμφωνία που εγκρίθηκε στην 21η Διάσκεψη των μερών της Σύμβασης-πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή στο Παρίσι, στις 12 Δεκεμβρίου 2015 (Συμφωνία του Παρισιού),

— έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής, με ημερομηνία 11 Δεκεμβρίου 2019, σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (COM(2019)0640),

— έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1119 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 2021, για τη θέσπιση πλαισίου με στόχο την επίτευξη κλιματικής ουδετερότητας και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 401/2009 και (ΕΕ) 2018/1999 («ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα») ([1]),

— έχοντας υπόψη τη σύσταση (ΕΕ) 2021/1749 της Επιτροπής, της 28ης Σεπτεμβρίου 2021, με τίτλο «Προτεραιότητα στην ενεργειακή απόδοση: από τις αρχές στην πράξη» ([2]) και τις κατευθυντήριες γραμμές που προσαρτώνται σε αυτήν,

— έχοντας υπόψη την οδηγία (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (οδηγία για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές) ([3]),

— έχοντας υπόψη την οδηγία (ΕΕ) 2018/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, σχετικά με την τροποποίηση της οδηγίας 2012/27/ΕΕ για την ενεργειακή απόδοση ([4]),

— έχοντας υπόψη τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως τη γνωμοδότηση 2/15 της 16ης Μαΐου 2017 σχετικά με τη συμφωνία ελεύθερων συναλλαγών μεταξύ της ΕΕ και της Δημοκρατίας της Σιγκαπούρης ([5]), την απόφασή του της 6ης Μαρτίου 2018 στην υπόθεση C-284/16 (προδικαστική απόφαση για τη Σλοβακική Δημοκρατία κατά Achmea BV) ([6]), τη γνωμοδότηση 1/17 της 30ής Απριλίου 2019 σχετικά με τη συνολική οικονομική και εμπορική συμφωνία μεταξύ του Καναδά και της ΕΕ και των κρατών μελών της ([7]), την απόφασή του της 2ας Σεπτεμβρίου 2021 στην υπόθεση C-741/19 (προδικαστική απόφαση για τη Δημοκρατία της Μολδαβίας κατά Komstroy LLC) ([8]), και την απόφασή του της 26ης Οκτωβρίου 2021 στην υπόθεση C-109/20 (προκαταρκτική απόφαση για τη Δημοκρατία της Πολωνίας κατά PL Holdings Sàrl) ([9]),

— έχοντας υπόψη την εντολή που δόθηκε το 2017 στην ομάδα εργασίας III της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για το Διεθνές Εμπορικό Δίκαιο (UNCITRAL) να εργαστεί για τη μεταρρύθμιση της επίλυσης διαφορών επενδυτή-κράτους (ΕΔΕΚ),

([1]) ΕΕ L 243 της 9.7.2021, σ. 1.
([2]) ΕΕ L 350 της 4.10.2021, σ. 9.
([3]) ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 82.
([4]) ΕΕ L 328 της 21.12.2018, σ. 210.
([5]) Γνωμοδότηση της 16ης Μαΐου 2017, EU:C:2017:376.
([6]) Απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, Δημοκρατία της Σλοβακίας κατά Achmea BV, C-284/16, ECLI:EU:C:2018:158.
([7]) Γνωμοδότηση της 30ής Απριλίου 2019, EU:C:2019:341.
([8]) Απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, Δημοκρατία της Μολδαβίας κατά Komstroy LLC, C-741/19, ECLI:EU:C:2021:655.
([9]) Απόφαση της 26ης Οκτωβρίου 2021, Δημοκρατία της Πολωνίας κατά PL Holdings Sàrl, C-109/20, ECLI:EU:C:2021:875.

Πέμπτη 24 Νοεμβρίου 2022

— έχοντας υπόψη την απόφαση της Ιταλίας να αποχωρήσει από τη ΣΧΕ από την 1η Ιανουαρίου 2016,

— έχοντας υπόψη το σχέδιο νόμου για την καταγγελία της ΣΧΕ που ενέκρινε η πολωνική κυβέρνηση στις 10 Αυγούστου 2022 και το οποίο παραπέμφθηκε στο πολωνικό κοινοβούλιο στις 25 Αυγούστου 2022,

— έχοντας υπόψη τις ανακοινώσεις της ισπανικής κυβέρνησης της 12ης Οκτωβρίου 2022, της ολλανδικής κυβέρνησης της 19ης Οκτωβρίου 2022, της γαλλικής κυβέρνησης της 21ης Οκτωβρίου 2022, της σλοβενικής κυβέρνησης της 10ης Νοεμβρίου 2022, της γερμανικής κυβέρνησης της 11ης Νοεμβρίου 2022 και της κυβέρνησης του Λουξεμβούργου της 18ης Νοεμβρίου 2022 σχετικά με την πρόθεσή τους να αποχωρήσουν από τη ΣΧΕ,

— έχοντας υπόψη τη συμφωνία για τη λήξη των διμερών επενδυτικών συμφωνιών μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που υπογράφηκε στις 5 Μαΐου 2020 ([10]),

— έχοντας υπόψη τα πλέον πρόσφατα ψηφίσματά του, ιδίως εκείνα της 23ης Ιουνίου 2022 σχετικά με το μέλλον της διεθνούς επενδυτικής πολιτικής της ΕΕ ([11]), και της 20ής Οκτωβρίου 2022 σχετικά με τη διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή το 2022 στο Σαρμ Ελ Σέιχ της Αιγύπτου (COP27) ([12]),

— έχοντας υπόψη τη μη επίτευξη ειδικής πλειοψηφίας στο Συμβούλιο υπέρ του εκσυγχρονισμού της ΣΧΕ ως βάσης για τη θέση της ΕΕ κατά την 33η σύνοδο της Διάσκεψης του Χάρτη Ενέργειας,

— έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής της 5ης Οκτωβρίου 2022, σχετικά με συμφωνία μεταξύ των κρατών μελών, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας για την ερμηνεία της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας (COM(2022)0523),

— έχοντας υπόψη το άρθρο 132 παράγραφοι 2 και 4 του Κανονισμού του,

Α. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΣΧΕ είναι μια διεθνής συμφωνία· λαμβάνοντας υπόψη ότι η Συνθήκη υπεγράφη τον Δεκέμβριο του 1994 και τέθηκε σε ισχύ τον Απρίλιο του 1998· λαμβάνοντας υπόψη ότι τα υπογράφοντα και συμβαλλόμενα μέρη στη ΣΧΕ είναι 53, συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρατόμ και όλων των κρατών μελών της εκτός από την Ιταλία, η οποία αποχώρησε το 2016· λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΕ και τα κράτη μέλη της αντιπροσωπεύουν πάνω από το ήμισυ των μελών της ΣΧΕ με δικαίωμα ψήφου·

Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι ο αρχικός στόχος της ΣΧΕ ήταν η δημιουργία ενός φόρουμ για την πολιτική συνεργασία Ανατολής-Δύσης στους τομείς της ενέργειας, της προστασίας των επενδύσεων, του εμπορίου και της διαμετακόμισης· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι διατάξεις της Συνθήκης για την προστασία των επενδύσεων δεν έχουν επικαιροποιηθεί από τη δεκαετία του 1990 και είναι παρωχημένες σε σύγκριση με τα νέα πρότυπα που καθιέρωσε η αναθεωρημένη προσέγγιση της ΕΕ για την πολιτική επενδύσεων· λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν υπήρξε προσπάθεια ενσωμάτωσης του επείγοντος χαρακτήρα του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και της σταδιακής κατάργησης των επενδύσεων σε ορυκτά καύσιμα έως το 2018·

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι τα κράτη μέλη έχουν περίπου 1 500 διμερείς επενδυτικές συμφωνίες (ΔΕΣ), που κυρώθηκαν πριν από τη Συνθήκη της Λισαβόνας και οι οποίες εξακολουθούν να προστατεύουν τις επενδύσεις σε ορυκτά καύσιμα, περιλαμβάνουν το παλαιό μοντέλο ΕΔΕΚ και περιέχουν παρωχημένες διατάξεις και μηχανισμούς που δεν συνάδουν με τις αξίες και τις αρχές του δικαίου της ΕΕ· λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν έχει τεθεί σε ισχύ καμία από τις νέες διεθνείς επενδυτικές συμφωνίες που ακολουθούν μια σύγχρονη προσέγγιση την οποία διαπραγματεύεται η ΕΕ από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας και μετά·

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η αποτροπή σοβαρών κλιματικών κρίσεων και η προστασία της ενεργειακής μας ασφάλειας θα απαιτήσουν την επιτάχυνση της διαδικασίας σταδιακής κατάργησης των ορυκτών καυσίμων και την ταχεία μετάβαση σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας·

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία αποσκοπεί στην αντιμετώπιση των προκλήσεων της κλιματικής αλλαγής και της υποβάθμισης του περιβάλλοντος· λαμβάνοντας υπόψη ότι όλες οι πολιτικές της ΕΕ πρέπει να συμβάλλουν στην επίτευξη αυτού του στόχου, συμπεριλαμβανομένης της επενδυτικής πολιτικής·

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Διακυβερνητική Επιτροπή για την Κλιματική Αλλαγή περιέγραψε τη ΣΧΕ ως «σοβαρό εμπόδιο στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής» στην έκθεσή της του 2022 σχετικά με τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, η οποία εκδόθηκε τον Απρίλιο του 2022·

([10]) ΕΕ L 169 της 29.5.2020, σ. 1.
([11]) Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2022)0268.
([12]) Κείμενα που εγκρίθηκαν, P9_TA(2022)0373.

Πέμπτη 24 Νοεμβρίου 2022

Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ενεργειακή μετάβαση απαιτεί επιτάχυνση των παγκόσμιων επενδύσεων σε καθαρή ενέργεια και κίνητρα για τις ευρωπαϊκές εταιρείες ενέργειας ώστε να επενδύσουν σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας·

Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι, υπό το φως των αυξανόμενων νομικών και πολιτικών ανησυχιών για τη ΣΧΕ, τον Νοέμβριο του 2018 δρομολογήθηκε διαδικασία εκσυγχρονισμού με πρωτοβουλία της ΕΕ και των κρατών μελών της, η οποία επικεντρώθηκε στα πρότυπα προστασίας των επενδύσεων, καθώς και στον περιορισμό της προστασίας της οποίας απολαύουν τα ορυκτά καύσιμα και στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης· λαμβάνοντας υπόψη ότι, στις 27 Νοεμβρίου 2018, η Διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας ενέκρινε τον κατάλογο στοιχείων που χρήζουν εκσυγχρονισμού· λαμβάνοντας υπόψη ότι, τον Ιούλιο του 2019, το Συμβούλιο έδωσε στην Επιτροπή εντολή να διαπραγματευτεί έναν εκσυγχρονισμό της ΣΧΕ· λαμβάνοντας υπόψη ότι, τον Μάιο του 2020, η ΕΕ υπέβαλε πρόταση για τον εκσυγχρονισμό της ΣΧΕ· λαμβάνοντας υπόψη ότι, στις 15 Φεβρουαρίου 2021, η ΕΕ υπέβαλε στη Γραμματεία του Χάρτη Ενέργειας συμπληρωματική πρόταση που εξετάζει το ζήτημα του ορισμού της οικονομικής δραστηριότητας στον τομέα της ενέργειας, γνωστή και ως «αποκλεισμός» των ορυκτών καυσίμων·

Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, στις 24 Ιουνίου 2022, τα συμβαλλόμενα μέρη κατέληξαν σε κατ' αρχήν συμφωνία για τον εκσυγχρονισμό της ΣΧΕ· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι τροποποιήσεις της Συνθήκης περιλαμβάνουν αλλαγές στα πρότυπα προστασίας των επενδύσεων της ΣΧΕ και αναφορά στο δικαίωμα των χωρών να λαμβάνουν ρυθμιστικά μέτρα για λόγους όπως η προστασία του περιβάλλοντος ή η δράση για το κλίμα·

Ι. λαμβάνοντας υπόψη ότι το νομικό κείμενο της τελικής συμφωνίας δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί επισήμως, γεγονός που δεν ανταποκρίνεται στο επίπεδο διαφάνειας άλλων εμπορικών και επενδυτικών συμφωνιών της ΕΕ·

ΙΑ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, μετά την ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων, η Γερμανία, η Γαλλία, η Ισπανία, οι Κάτω Χώρες, η Πολωνία, η Σλοβενία και το Λουξεμβούργο, που αντιπροσωπεύουν συνολικά πάνω από το 70 % του πληθυσμού της ΕΕ, ανακοίνωσαν την πρόθεσή τους να αποχωρήσουν από τη ΣΧΕ· λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ιταλία αποχώρησε από τη ΣΧΕ το 2016· λαμβάνοντας υπόψη ότι και άλλα κράτη μέλη εξακολουθούν να εξετάζουν τη δυνατότητα αποχώρησης από τη ΣΧΕ·

ΙΒ. λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι δεν επετεύχθη ειδική πλειοψηφία στο Συμβούλιο υπέρ του εκσυγχρονισμού της ΣΧΕ, ως βάση για την έγκριση του εκσυγχρονισμού κατά τη Διάσκεψη του Χάρτη Ενέργειας τον Νοέμβριο του 2022· λαμβάνοντας υπόψη ότι, συνεπεία τούτου, ο εκσυγχρονισμός αφαιρέθηκε από την ημερήσια διάταξη της Διάσκεψης του Χάρτη Ενέργειας·

ΙΓ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΕ διαθέτει αριθμό ψήφων ισοδύναμο με τον αριθμό των κρατών μελών της που είναι συμβαλλόμενα μέρη της ΣΧΕ· λαμβάνοντας υπόψη ότι μόνο εάν η ΕΕ δεν ασκήσει το δικαίωμα ψήφου της, μπορούν τα κράτη μέλη της να ασκήσουν τα δικά τους δικαιώματα ψήφου· λαμβάνοντας υπόψη ότι η κύρωση από τα κράτη μέλη της ΕΕ που είναι συμβαλλόμενα μέρη της ΣΧΕ θα πρέπει να διεξαχθεί σύμφωνα με τους εθνικούς τους κανόνες σε θέματα κύρωσης και με την κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ της ΕΕ και των κρατών μελών·

ΙΔ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το Κοινοβούλιο θα πρέπει να δώσει την έγκρισή του για τον εκσυγχρονισμό της ΣΧΕ προτού η ΕΕ μπορέσει να αρχίσει να εφαρμόζει προσωρινά την εκσυγχρονισμένη Συνθήκη, σύμφωνα με τους πολιτικούς προσανατολισμούς της Επιτροπής· λαμβάνοντας υπόψη ότι το Κοινοβούλιο θα πρέπει να δώσει την έγκρισή του για την έξοδο της ΕΕ από τη ΣΧΕ·

ΙΕ. λαμβάνοντας υπόψη ότι ένας ανησυχητικός αριθμός αγωγών επενδυτών στρέφεται κατά περιβαλλοντικών μέτρων· λαμβάνοντας υπόψη ότι διάφορες χώρες, συμπεριλαμβανομένων των κρατών μελών, αποτελούν αντικείμενο προσφυγών σε σχέση με τις πολιτικές για το κλίμα ή τη δίκαιη μετάβαση· λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΣΧΕ είναι η πλέον αμφισβητούμενη δικαστικά από όλες τις συμφωνίες προστασίας των επενδύσεων· λαμβάνοντας υπόψη ότι βρίσκονται σε εξέλιξη περισσότερες από 40 ενδοενωσιακές υποθέσεις διαιτησίας για επενδύσεις· λαμβάνοντας υπόψη ότι, από την 1η Ιουνίου 2022, σύμφωνα με τη Γραμματεία του Χάρτη Ενέργειας, έχουν κινηθεί τουλάχιστον 150 υποθέσεις διαιτησίας για επενδύσεις στο πλαίσιο της ΣΧΕ, εκ των οποίων το ένα τρίτο αφορά επενδύσεις σε ορυκτά καύσιμα και το 70 % είναι ενδοενωσιακές υποθέσεις διαιτησίας για επενδύσεις με βάση τη ΣΧΕ·

ΙΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΣΧΕ είναι, στη σημερινή της μορφή, ασύμβατη με τις Συνθήκες της ΕΕ, καθώς επιτρέπει στα επενδυτικά δικαστήρια να ερμηνεύουν και να εφαρμόζουν το δίκαιο της ΕΕ χωρίς να θεσπίζει τις αναγκαίες διασφαλίσεις που διαφυλάσσουν τη ρυθμιστική αυτονομία της ΕΕ, και καθώς επηρεάζει αρνητικά τη λειτουργία των θεσμικών οργάνων της ΕΕ σύμφωνα με το συνταγματικό πλαίσιο της ΕΕ·

ΙΖ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, στην απόφασή του της 6ης Μαρτίου 2018 στην υπόθεση C-284/16 (προδικαστική απόφαση στην υπόθεση *Σλοβακική Δημοκρατία κατά Achmea BV*), το ΔΕΕ έκρινε ότι οι ρήτρες διαιτησίας μεταξύ επενδυτών και κράτους σε διεθνείς συμφωνίες που συνάπτονται μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ αντιβαίνουν στις Συνθήκες της ΕΕ και, συνεπώς, δεν μπορούν να εφαρμοστούν μετά την ημερομηνία κατά την οποία το τελευταίο από τα συμβαλλόμενα μέρη ενδοενωσιακής ΔΕΣ κατέστη κράτος μέλος της ΕΕ· λαμβάνοντας υπόψη ότι, εφαρμόζοντας τις ίδιες αρχές, στην απόφασή του της 2ας Σεπτεμβρίου 2021 στην υπόθεση C-741/19 (προδικαστική απόφαση στην υπόθεση *Δημοκρατία της Μολδαβίας κατά*

Komstroy LLC), το ΔΕΕ έκρινε ότι το άρθρο 26 παράγραφος 2 στοιχείο γ) της ΣΧΕ πρέπει να ερμηνεύεται ως μη εφαρμοστέο σε διαφορές μεταξύ κράτους μέλους της ΕΕ και επενδυτή άλλου κράτους μέλους της ΕΕ σχετικά με επένδυση που πραγματοποίησε ο τελευταίος στο εν λόγω κράτος μέλος· λαμβάνοντας υπόψη ότι έχει κατοχυρωθεί ότι οι αποφάσεις του ΔΕΕ εφαρμόζονται ex tunc· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι διαιτητές αγνόησαν τις εν λόγω αποφάσεις του ΔΕΕ κατά τις διαβουλεύσεις τους·

ΙΗ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΕ έχει αποκτήσει ηγετική θέση παγκοσμίως στη μεταρρύθμιση της επενδυτικής πολιτικής· λαμβάνοντας υπόψη ότι, από τότε που τέθηκε σε ισχύ η Συνθήκη της Λισαβόνας, με την επιμονή και την υποστήριξη του Κοινοβουλίου, η ΕΕ ενέκρινε ένα αναμορφωμένο μοντέλο προστασίας των επενδύσεων και αποφάσισε να αντικαταστήσει τον μηχανισμό ΕΔΕΚ με το σύστημα επενδυτικών δικαστηρίων, δρομολόγησε διαπραγματεύσεις για ένα πολυμερές επενδυτικό δικαστήριο (ΠΕΔ), θέσπισε νομοθεσία για τη ρύθμιση των ξένων επιδοτήσεων που στρεβλώνουν την εσωτερική αγορά και θέσπισε νομοθεσία για τον έλεγχο των εισερχόμενων άμεσων ξένων επενδύσεων· λαμβάνοντας υπόψη ότι οι εξελίξεις αυτές αποτελούν σημαντικά βήματα προς τη σωστή κατεύθυνση για μια εκσυγχρονισμένη και βιώσιμη επενδυτική πολιτική· λαμβάνοντας υπόψη ότι πρέπει να γίνουν ακόμη πολλά για την προώθηση αυτού του μεταρρυθμιστικού προγράμματος·

ΙΘ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η ΕΕ υποστηρίζει τις εν εξελίξει διαπραγματεύσεις στην ομάδα εργασίας ΙΙΙ της UNCITRAL και τη σύσταση του ΠΕΔ·

1. αναγνωρίζει ότι η ΣΧΕ έχει δεχθεί σοβαρές επικρίσεις ως εμπόδιο στη μετάβαση σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και στην προστασία της ενεργειακής ασφάλειας στην ΕΕ και τα κράτη μέλη της· θεωρεί ότι η υφιστάμενη ΣΧΕ είναι ένα παρωχημένο εργαλείο που δεν εξυπηρετεί πλέον το συμφέρον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως όσον αφορά τον στόχο της να καταστεί κλιματικά ουδέτερη έως το 2050·

2. χαιρετίζει τις προσπάθειες της ΕΕ και των κρατών μελών της να προωθήσουν τη διαδικασία εκσυγχρονισμού της ΣΧΕ· επικροτεί τις διαπραγματευτικές προσπάθειες της Επιτροπής για την επίτευξη της ευθυγράμμισης της ΣΧΕ με την εντολή που έλαβε από το Συμβούλιο να διατηρήσει την ικανότητα της ΕΕ να αναπτύσσει μέτρα δημόσιας πολιτικής που συνάδουν με τη Συμφωνία του Παρισιού, τους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και τις προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου·

3. αναγνωρίζει ότι η εκσυγχρονισμένη ΣΧΕ αποτέλεσε αντικείμενο διαπραγμάτευσης ως απάντηση στα έντονα αιτήματα των κρατών μελών της ΕΕ από τον Νοέμβριο του 2018· υπογραμμίζει ότι η τροποποίηση της ΣΧΕ απαιτεί ομοφωνία όλων των συμβαλλόμενων μερών που ψηφίζουν στην ετήσια διάσκεψη της ΣΧΕ·

4. εκφράζει εκ νέου την ανησυχία του για το γεγονός ότι πολλά συμβαλλόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων εκβιομηχανισμένων χωρών υψηλού εισοδήματος, φαίνεται να μην συμμερίζονται τις φιλοδοξίες της ΕΕ όσον αφορά τον εκσυγχρονισμό της ΣΧΕ, τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και τη στήριξη της ενεργειακής μετάβασης, παρά το γεγονός ότι όλα τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν επίσης υπογράψει τη Συμφωνία του Παρισιού·

5. υπογραμμίζει ότι το τελικό κείμενο της εκσυγχρονισμένης ΣΧΕ περιλαμβάνει στοιχεία της διαπραγματευτικής εντολής που δόθηκε στην Επιτροπή, δεν ευθυγραμμίζεται με τη Συμφωνία του Παρισιού, το νομοθέτημα της ΕΕ για το κλίμα ή τους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, δεν συνάδει με τους στόχους που θέτει το Κοινοβούλιο στο ψήφισμά του της 23ης Ιουνίου 2022 σχετικά με το μέλλον της διεθνούς επενδυτικής πολιτικής της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης, ιδίως, της άμεσης απαγόρευσης στους επενδυτές ορυκτών καυσίμων να ασκούν αγωγή κατά των συμβαλλόμενων μερών επειδή εφαρμόζουν πολιτικές για τη σταδιακή κατάργηση των ορυκτών καυσίμων, σύμφωνα με τις διεθνείς τους δεσμεύσεις, της σημαντικής συντόμευσης του χρονικού πλαισίου για τη σταδιακή κατάργηση της προστασίας των υφιστάμενων επενδύσεων σε ορυκτά καύσιμα, και της κατάργησης του μηχανισμού ΕΔΕΚ· τονίζει ότι το Κοινοβούλιο έχει εκφράσει τη θέση ότι η ΕΕ και τα κράτη μέλη της δεν θα πρέπει να υπογράφουν ή να κυρώνουν συνθήκες προστασίας των επενδύσεων που περιλαμβάνουν τον μηχανισμό ΕΔΕΚ· επαναλαμβάνει ότι, εάν συσταθεί, το ΠΕΔ θα μπορεί να έχει άμεση εφαρμογή σε όλες τις εν εξελίξει διμερείς και πολυμερείς επενδυτικές συμφωνίες — συμπεριλαμβανομένης της ΣΧΕ — των χωρών που θα προσχωρήσουν σε αυτό·

6. επικροτεί την πρόθεση της ΕΕ και του Ηνωμένου Βασιλείου να αποκλείσουν τις επενδύσεις σε ορυκτά καύσιμα από την προστασία της ΣΧΕ· εκφράζει την ικανοποίησή του για το γεγονός ότι, για την ΕΕ και τα κράτη μέλη της, οι περισσότερες νέες επενδύσεις σε ορυκτά καύσιμα αναμένεται να χάσουν την προστασία τους από τις 15 Αυγούστου 2023·

7. σημειώνει ότι η πρόταση για την εκσυγχρονισμένη ΣΧΕ διατηρεί την προστασία των υφιστάμενων επενδύσεων σε ορυκτά καύσιμα για τουλάχιστον 10 έτη· σημειώνει ότι η 10ετής αντίστροφη μέτρηση θα αρχίζει από την έναρξη ισχύος της εκσυγχρονισμένης ΣΧΕ, περιόδου που θα αρχίσει την 15η Αυγούστου 2023 εάν η ΕΕ, τα κράτη μέλη της και τα άλλα συμβαλλόμενα μέρη συμφωνήσουν να εφαρμόσουν προσωρινά τη συμφωνία, και ότι διαφορετικά θα αρχίσει μόνο μετά την κύρωση από τα τρία τέταρτα των συμβαλλόμενων μερών, κάτι που παρατείνει την προστασία των επενδύσεων σε ορυκτά καύσιμα για περίοδο που πλησιάζει τα 20 έτη που προβλέπονται στη ρήτρα λήξης ισχύος της ΣΧΕ· σημειώνει ότι η εκσυγχρονισμένη ΣΧΕ ορίζει ως καταληκτική ημερομηνία το 2040, έως την οποία όλες οι επενδύσεις σε ορυκτά καύσιμα δεν θα προστατεύονται πλέον στην περίπτωση που τα συμβαλλόμενα μέρη επιλέξουν να συμμετάσχουν στον αποκλεισμό των ορυκτών καυσίμων· εκφράζει μεγάλη

Πέμπτη 24 Νοεμβρίου 2022

ανησυχία διότι το χρονοδιάγραμμα αυτό έρχεται σε αντίθεση με τις τρέχουσες γνώσεις σχετικά με την ταχύτητα της σταδιακής κατάργησης των ορυκτών καυσίμων που απαιτείται για τον περιορισμό της υπερθέρμανσης του πλανήτη σε 1,5 °C πάνω από τα προβιομηχανικά επίπεδα και διότι τούτο θα υπονομεύσει τους στόχους της ΕΕ για το κλίμα· υπενθυμίζει το γεγονός ότι το Κοινοβούλιο είχε λάβει τη θέση ότι η ΣΧΕ θα πρέπει να «απαγορεύσει αμέσως στους επενδυτές ορυκτών καυσίμων να προσφεύγουν στα συμβαλλόμενα μέρη για την εφαρμογή πολιτικών για τη σταδιακή κατάργηση των ορυκτών καυσίμων σύμφωνα με τις δεσμεύσεις τους στο πλαίσιο της Συμφωνίας του Παρισιού»· σημειώνει ότι ο ορισμός των υφιστάμενων επενδύσεων καλύπτει τα έργα κατά τη φάση της διερεύνησης και της δυνητικής μελλοντικής εκμετάλλευσής τους·

8. εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι, στο πλαίσιο της εκσυγχρονισμένης ΣΧΕ, τα περισσότερα από τα συμβαλλόμενα μέρη αποφάσισαν να διατηρήσουν επ' αόριστον την προστασία των επενδυτών σε ορυκτά καύσιμα·

9. τονίζει ότι η εκσυγχρονισμένη ΣΧΕ μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο ως βάση για νέα αιτήματα μετά την πλήρη έναρξη ισχύος της ή εάν το κράτος υποδοχής του επενδυτή και τα κράτη στα οποία απευθύνεται το αίτημα δηλώσουν ότι εφαρμόζουν προσωρινά την εκσυγχρονισμένη ΣΧΕ· αποδοκιμάζει την έλλειψη σαφήνειας που δημιουργεί αυτή η κατάσταση, καθώς προκαλεί αποσπασματική εφαρμογή και καθυστερήσεις και ενέχει τον κίνδυνο παράτασης της εφαρμογής της μη μεταρρυθμισμένης ΣΧΕ·

10. επικροτεί το γεγονός ότι στην εκσυγχρονισμένη ΣΧΕ θα περιέχονται νέες διατάξεις που δίδουν κατευθύνσεις για την ερμηνεία τη συνθήκης, ιδίως δε διατάξεις σχετικά με το δικαίωμα ρύθμισης προς το συμφέρον θεμιτών στόχων δημόσιας πολιτικής, την επείγουσα ανάγκη αποτελεσματικής καταπολέμησης της κλιματικής αλλαγής, τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων μερών στο πλαίσιο πολυμερών περιβαλλοντικών και εργασιακών συμφωνιών, συμπεριλαμβανομένης της Συμφωνίας του Παρισιού, τη δέσμευσή τους για προώθηση των ενεργειακών επενδύσεων κατά τρόπο που θα συμβάλει στη βιώσιμη ανάπτυξη, και την υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά· σημειώνει τη συμπερίληψη μηχανισμού συνδιαλλαγής για την επίλυση διαφορών που σχετίζονται με τη βιώσιμη ανάπτυξη·

11. υπενθυμίζει τη θέση του ότι η ΕΕ και τα κράτη μέλη της δεν θα πρέπει να υπογράφουν ή να κυρώνουν συνθήκες προστασίας των επενδύσεων που περιλαμβάνουν τον μηχανισμό ΕΔΕΚ· αποδοκιμάζει το γεγονός ότι η εκσυγχρονισμένη ΣΧΕ διατήρησε αυτόν τον παρωχημένο μηχανισμό επίλυσης διαφορών και τονίζει τα σημαντικά στοιχεία που αποδεικνύουν ότι οι διαιτητές σε επενδυτικές αντιδικίες αγνοούν την πρόθεση του κράτους να προστατεύσει τους στόχους δημόσιας πολιτικής του, ιδίως ως προς τη σταδιακή κατάργηση των ορυκτών καυσίμων ή την προστασία του περιβάλλοντος·

12. υποστηρίζει τις εν εξελίξει διαπραγματεύσεις στην ομάδα εργασίας III της UNCITRAL, στο πλαίσιο της οποίας η ΕΕ και τα κράτη μέλη της επιδιώκουν τη σύσταση του ΠΕΔ, το οποίο θα μπορούσε να γίνει το αρμόδιο δικαιοδοτικό όργανο της ΕΕ για την επίλυση διεθνών επενδυτικών διαφορών· επισημαίνει ότι, εάν συσταθεί, το ΠΕΔ θα έχει άμεση εφαρμογή σε όλες τις εν εξελίξει διμερείς και πολυμερείς επενδυτικές συμφωνίες — συμπεριλαμβανομένης της ΣΧΕ — των χωρών που θα προσχωρήσουν σε αυτό· υπενθυμίζει ότι, κατά το άρθρο 30 παράγραφος 3 της Σύμβασης της Βιέννης περί του δικαίου των συνθηκών του 1969, το σύστημα του ΠΕΔ θα υπερισχύει, συνεπώς, των μηχανισμών ΕΔΕΚ στις χώρες που θα προσχωρήσουν σε αυτό· καλεί την Επιτροπή να ολοκληρώσει επιτυχώς τις διαπραγματεύσεις της ομάδας εργασίας III της UNCITRAL το συντομότερο δυνατόν·

13. καλεί την Επιτροπή να υποστηρίξει ρητά, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της διαδικασίας και των αποτελεσμάτων της UNCITRAL, έναν μηχανισμό μέσω του οποίου τα κράτη θα μπορούν να αφαιρούν πραγματικά από τις συνθήκες τους τη συγκατάθεση για ΕΔΕΚ ή να θέτουν τέρμα στις συνθήκες τους·

14. εκφράζει ανησυχία για το γεγονός ότι η 20ετής ρήτρα λήξης ισχύος σε περίπτωση εξόδου παραμένει αμετάβλητη στο εκσυγχρονισμένο κείμενο και αποδοκιμάζει το γεγονός ότι αυτό δεν αποτελούσε μέρος της διαπραγματευτικής εντολής της ΕΕ, με αποτέλεσμα οι χώρες που παραμένουν συμβαλλόμενα μέρη της ΣΧΕ να στερούνται τη δυνατότητα να αποχωρήσουν εύκολα από τη Συνθήκη σε περίπτωση που οι διαιτητές συνεχίσουν να υπονομεύουν την ικανότητα των κρατών να θεσπίζουν ρυθμίσεις· τονίζει ότι η αποχώρηση από τη ΣΧΕ θα υποβάλλει τα αποχωρούντα συμβαλλόμενα μέρη στην 20ετή ρήτρα λήξης ισχύος της ΣΧΕ, σύμφωνα με την οποία όλες οι υφιστάμενες επενδύσεις που δεν καλύπτονται από *inter se* συμφωνία θα εξακολουθήσουν να προστατεύονται, σύμφωνα με τους κανόνες που περιέχονται στη μη εκσυγχρονισμένη ΣΧΕ· επιδοκιμάζει, ωστόσο, το γεγονός ότι η προστασία θα λήγει για όλες τις νέες επενδύσεις αμέσως μετά την αποχώρηση· σημειώνει ότι, στο πλαίσιο μιας εκσυγχρονισμένης ΣΧΕ, οι περισσότερες νέες επενδύσεις σε ορυκτά καύσιμα δεν θα προστατεύονται πλέον από την 15η Αυγούστου 2023·

15. αποδοκιμάζει το γεγονός ότι η εκσυγχρονισμένη ΣΧΕ δεν αντιμετωπίζει το κρίσιμο ζήτημα των τεχνικών αποτίμησης, επιτρέποντας τη χορήγηση αποζημιώσεων που υπερβαίνουν κατά πολύ τα ποσά που επενδύονται· παρατηρεί ότι οι προτεινόμενες αλλαγές στις διατάξεις περί αποζημιώσεων θα έχουν μικρό αντίκτυπο, καθώς οι διαιτητές τείνουν να ερμηνεύουν την έννοια της «απώλειας» πολύ διασταλτικά, συμπεριλαμβανομένων των αναμενόμενων μελλοντικών κερδών· σημειώνει ότι οι μέθοδοι αυτές είναι εξαιρετικά αμφιλεγόμενες λόγω του ευρύτατου περιθωρίου διακριτικής τους ευχέρειας και της εξάρτησής τους από εξαιρετικά πολύπλοκες και εγγενώς υποθετικές παραδοχές·

16. χαιρετίζει τη διευκρίνιση του Δικαστηρίου ότι οι διατάξεις περί ΕΔΕΚ στη ΣΧΕ δεν εφαρμόζονται στην περίπτωση ενδοενωσιακών διαφορών, καθώς και τη συμπερίληψη στην εκσυγχρονισμένη ΣΧΕ της αρχής ότι οι διατάξεις περί ΕΔΕΚ δεν εφαρμόζονται μεταξύ μελών του ίδιου οργανισμού περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης· εκφράζει, ωστόσο, την ανησυχία για το ενδεχόμενο, τα διαιτητικά δικαστήρια να μπορούν ακόμη να εκδικάζουν ενδοενωσιακές διαφορές, και οι υποθέσεις που εξετάζονται σύμφωνα με τους κανόνες του Διεθνούς Κέντρου για τον Διακανονισμό των Επενδυτικών Διαφορών να μπορούν ακόμη να επιβάλλονται στα δικαστήρια άλλων χωρών· σημειώνει με ανησυχία ότι η απόφαση Achmea δεν απέτρεψε τα διαιτητικά δικαστήρια να συνεχίσουν να αγνοούν επανειλημμένως την απόφανση και την εκδίκαση ενδοενωσιακών διαφορών· επικροτεί το σχέδιο την Επιτροπής για μια *inter se* συμφωνία που θα διευκρινίζει ότι η ΣΧΕ και η ρήτρα λήξης ισχύος της δεν εφαρμόζονται, και δεν εφαρμόστηκαν ποτέ, σε ενδοενωσιακό πλαίσιο· καλεί όλα τα κράτη μέλη να κυρώσουν τέτοιες συμφωνίες όσο το δυνατόν συντομότερα· καλεί την Επιτροπή να προσεγγίσει τις χώρες εταίρους και να προτείνει μια δεύτερη συμφωνία που θα επιτρέπει στα εκτός ΕΕ συμβαλλόμενα μέρη της ΣΧΕ, που επιθυμούν να αποχωρήσουν, να αίρουν τη ρήτρα λήξης ισχύος σε αμοιβαία βάση·

17. σημειώνει την απουσία ειδικής πλειοψηφίας κρατών μελών της ΕΕ που επιθυμούν να στηρίξουν τον εκσυγχρονισμό της ΣΧΕ, γεγονός που οδήγησε στην κατάρρευση των προσπαθειών εκσυγχρονισμού· είναι της άποψης ότι ούτε η ΕΕ ούτε τα κράτη μέλη της μπορούν να παραμείνουν συμβαλλόμενα μέρη της ισχύουσας ΣΧΕ λόγω της ασυμβατότητάς της με το δίκαιο της ΕΕ και την πολιτική της ΕΕ·

18. επαναλαμβάνει ότι το Κοινοβούλιο έχει ζητήσει από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να αρχίσουν να προετοιμάζουν μια συντονισμένη έξοδο από τη ΣΧΕ και μια συμφωνία που θα αποκλείει την εφαρμογή της ρήτρας λήξης ισχύος μεταξύ των πρόθυμων προς τούτο συμβαλλόμενων μερών· υπενθυμίζει ότι η ΕΕ μπορεί να κυρώσει την εκσυγχρονισμένη ΣΧΕ μόνο με την τελική έγκριση του Κοινοβουλίου, και ότι το Κοινοβούλιο θα εξετάσει τις προηγούμενες θέσεις του και τις ελλείψεις του εκσυγχρονισμού, εάν του ζητηθεί η έγκρισή του· είναι της άποψης ότι το Κοινοβούλιο θα υποστηρίξει την έξοδο της ΕΕ από τη ΣΧΕ, όταν του ζητηθεί να δώσει τη έγκρισή του·

19. χαιρετίζει την ανακοίνωση των κυβερνήσεων της Πολωνίας, της Ισπανίας, των Κάτω Χωρών, της Γαλλίας, της Σλοβενίας, της Γερμανίας και του Λουξεμβούργου σχετικά με την πρόθεσή τους να αποχωρήσουν από τη ΣΧΕ, και σημειώνει ότι, στις περισσότερες περιπτώσεις, η απόφαση ελήφθη με βάση την έκβαση της διαδικασίας εκσυγχρονισμού·

20. υπογραμμίζει την ανάγκη για συντονισμένη δράση, προκειμένου να είμαστε ισχυρότεροι κατά τις διαπραγματεύσεις αποχώρησης και να περιοριστούν οι αρνητικές επιπτώσεις της ρήτρας λήξης ισχύος και να αποτραπούν αποτελεσματικά οι ενδοενωσιακές διαφορές· ζητεί από την Επιτροπή να ξεκινήσει αμέσως τη διαδικασία για μια συντονισμένη έξοδο της ΕΕ από τη ΣΧΕ και καλεί το Συμβούλιο να υποστηρίξει μια τέτοια πρόταση· πιστεύει ότι αυτή είναι η καλύτερη επιλογή για την ΕΕ προκειμένου να επιτύχει ασφάλεια δικαίου και να αποτρέψει το ενδεχόμενο η ΣΧΕ να διακυβεύσει έτι περαιτέρω τις φιλοδοξίες της ΕΕ για το κλίμα και την ενεργειακή ασφάλεια·

21. τονίζει ότι, παρά τα αιτήματα του Κοινοβουλίου από την έναρξη των διαπραγματεύσεων εκσυγχρονισμού, η Επιτροπή δεν έχει προετοιμάσει επαρκώς αυτή τη συντονισμένη αποχώρηση, ως εναλλακτική λύση σε περίπτωση μη ικανοποιητικών αποτελεσμάτων ή αποτυχίας της διαδικασίας εκσυγχρονισμού, ούτε έχει ανταλλάξει πληροφορίες σχετικά με αυτήν·

22. εφιστά την προσοχή στην έλλειψη συνοχής μεταξύ των θέσεων ορισμένων κρατών μελών σχετικά με τη ΣΧΕ και τις ΔΕΣ τους που εξακολουθούν να προστατεύουν τις επενδύσεις σε ορυκτά καύσιμα και των παρωχημένων διατάξεων που αντιβαίνουν στους στόχους και τις αξίες της ΕΕ·

23. αναθέτει στην Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο, στην Επιτροπή, στις κυβερνήσεις και τα κοινοβούλια των κρατών μελών, στη Γραμματεία της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας και στις κυβερνήσεις των κρατών μελών της Συνθήκης για τον Χάρτη Ενέργειας.